

Notă informativă
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.

Proiectul a fost elaborat sub coordonarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale în cadrul grupului de lucru interinstituțional instituit prin Ordinul ministrului sănătății, muncii și protecției sociale nr. 755 din 12 august 2020, în componența căruia au fost desemnați reprezentanți din cadrul: Inspectoratului Național de Probațiune, Centrului de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane mun. Chișinău, Centrului de asistență și consiliere pentru agresorii familiari din or. Drochia, Consiliului Național de Acreditare a Prestatorilor de Servicii Sociale, Inspectoratului General al Poliției și reprezentanții societății civile.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Violența în familie și violența împotriva femeilor este un fenomen prezent în fiecare stat și constituie o problemă gravă, fiind răspândit pe scară largă. Violența în familie reprezintă o manifestare a comportamentului de control din partea partenerului sau a fostului partener, care include dar nu se limitează la violență fizică și sexuală, abuz emoțional, amenințări, intimidare și hărțuire permanentă. Studiile confirmă faptul că violența în familie influențează negativ și asupra copiilor, care ulterior riscă să perpetueze comportamentele învățate și pe de altă parte pot fi atât victime directe cât și indirecte ale acestui fenomen și respectiv au dreptul prioritar să fie protejați și să beneficieze de asistență.

Activitatea de consiliere a agresorilor familiari face parte din politicile de prevenire a fenomenului de violență în familie precum și prevenirea recidivelor actelor de violență. Lucrul cu agresorii familiari are drept scop să combată stereotipurile de gen și să sporească nivelul de protecție a victimelor violenței în familie.

Programele destinate agresorilor se bazează pe certitudinea că persoanele au capacitatea de a se schimba, responsabilizează agresorii cu care se lucrează să nu recurgă la violență și se pune accent pe necesitatea de a-și asuma răspunderea pentru comportamentul lor agresiv și consecințele acestuia.

Una din ipotezele fundamentale ale programelor trebuie să pornească de la presupunerea că folosirea violenței constituie o alegere. Astfel, unul din scopurile principale ale lucrului cu agresorii ar trebui să fie axat pe faptul de a-i ajuta să recunoască că ei aleg să aplice violența.

Impactul programelor cu agresorii familiari contribuie la cultivarea empatiei acestora, a sentimentelor de responsabilitate și a motivației pentru schimbare. Specialiștii trebuie să se asigure că beneficiarii lor, atât victimele cât și agresorii, nu au de suferit sub nici o formă în urma abordărilor utilizate în cadrul programului. Ei ar trebui să-și de-a seama că în unele cazuri (de ex. abuz de alcool, tulburări de personalitate) s-ar putea să fie mai potrivit referirea persoanelor respective către serviciile care sunt în cel mai bun interes al său.

În scopul reducerii cazurilor de violență în familie, prevenirii comiterii actelor de violență în familie, corectării și reeducării agresorilor familiari, Inspectoratul Național de Probațiune a operat o serie de modificări și completări legislative, ce oferă posibilitatea monitorizării electronice a agresorilor familiari în vederea asigurării respectării măsurilor de protecție aplicate, reglementate de Codul de procedură penală, Codul de procedură civilă.

Mai mult ca atât programele probaționale elaborate, aplicate de organele de probațiune în lucru cu noul profil de beneficiari - agresori familiari, reprezintă o resursă pozitivă în

infrastructura serviciilor specializate pe acest domeniu. Astfel a apărut necesitatea de a reglementa intervențiile sectorului social și a celui din domeniul probațional, de a stabili un mecanism de cooperare între sectoare și alți actori cum ar fi: organele de poliție, organele de probațiune și organele sociale atât în prestarea acestor servicii, cât și referirea beneficiarilor.

Luând în considerare cele expuse supra și contextul național de implementare a cadrului normativ cu privire la activitatea Centrelor de consiliere, implicarea noilor actori în activitatea de consiliere a agresorilor familiari – organele de probațiune precum și procedura de acreditare a prestatorilor de servicii pe acest domeniu, experiența practică demonstrând rigiditatea și neactualitatea unor prevederi din cadrul Hotărârii Guvernului nr. 496/2014, s-a optat pentru modificarea și îmbunătățirea cadrului normativ.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

-

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prevederile proiectului de act normativ pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 496/2014 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a Centrului de Asistență și Consiliere pentru Agresorii Familiali și a standardelor minime de calitate se referă la:

- excluderea categoriei de beneficiari – adolescenții cu comportament violent din motivul imposibilității prestării serviciilor într-o platformă comună cu adulții și necesitatea creării unor servicii specializate pentru minorii aflați în conflict cu legea;
- pe tot parcursul proiectului propunerile de excludere a anumitor norme s-au bazat pe rezultatele activității de acreditare a prestatorilor de servicii pe acest segment și expertizei oferite de către reprezentanții societății civile care au participat la elaborarea acestui proiect;
- propunerea de modificare a Anexa nr.1 și Anexei nr.2 reies din aspectele practice de prestare a unui astfel de serviciu cum ar fi consilierea agresorilor familiari și rolul ținut pe care îl are acest serviciu reieșind din principiile de activitate precum și impactul general al acestui tip de servicii specializate a agresorilor familiari: informarea beneficiarilor despre valorile democratice și politicile publice cu referire la asigurarea egalității între femei și bărbați, normele legislative în vigoare cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, metodele de comunicare non violentă cu membrii familiei.

Scopul unor astfel de servicii nu rezidă în schimbarea personalității agresorului, dar în abilitarea acestuia cu cunoștințele necesare privind normele sociale și legislația în vigoare, instrumente de comunicare non violentă și asumarea responsabilității personale privind schimbarea care trebuie să o facă în comportamentele și viziunile sale agresorului familial.

Anexa nr.1 la Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Centrului de Asistență și Consiliere pentru Agresorii Familiali a fost exclusă și integrată în textul Standardelor. Anexa nr.2 la Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Centrului de Asistență și Consiliere pentru Agresorii Familiali, a fost redată în redacție nouă și se regăsește ca Anexa nr.1.

Anexa nr.3 la Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Centrului de Asistență

și Consiliere pentru Agresorii Familiali a fost exclusă iar conținutul acesteia a fost reflectat în prevederile Regulamentului și a Standardului II (Admiterea);

Anexa nr.4 la Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a Centrului de Asistență și Consiliere pentru Agresorii Familiali s-a racordat la recomandările presatorilor de servicii pe domeniu, reieșind din analiza experienței de aplicare a normelor precedente, obstacolelor și problemelor întâmpinate în respectarea acestora și se regăsește ca Anexa nr.2;

Anexa 2 la Hotărârea Guvernului nr.496/2014, a fost redată în redacție nouă reieșind din propunerilor parvenite de la Consiliul Național de Acreditare a Prestatorilor de Servicii Sociale și prestatorii de servicii din domeniul precum și accentuarea rolului organelor de probațiune în consilierea agresorilor familiali, necesității de cooperare dintre cei trei actori de bază de la nivel local: organul de probațiune, poliție și structurile sociale.

Crearea mecanismelor de cooperare ale statului cu organizațiile neguvernamentale și alte organizații este recomandată prin Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie și este susținută prin pilonul politici integrate al Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea acesteia aprobată prin Hotărârea Guvernului 281/2018.

Totodată, la capitolul parteneriate stabilite menționăm și acordurile de cooperare încheiate între Inspectoratul Național de Probațiune al Ministerului Justiției și Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne în vederea aplicării și asigurării măsurilor de protecție, monitorizare a subiecților inclusiv electronică și reducere a cazurilor de victimizare a persoanei.

Acorduri de cooperare au fost încheiate cu organele de drept și prestatorii de servicii sociale: Centru de Asistență și Consiliere pentru Agresorii Familiali din or. Drochia, Centru de asistență și consiliere pentru agresorii familiali din mun. Chișinău prin care au convenit să asigure evidența în comun a agresorilor familiali care sunt încadrați în programul de reabilitare, asistarea și consilierea în comun a agresorilor familiali în vederea schimbării comportamentului violent, postmonitorizarea agresorilor care au frecventat programul de reabilitare, etc.

Necesitatea de a stabili durata programului de consiliere individuală de 3-5 ședințe, inclusiv majorarea duratei programului de consiliere în grup, de la 24-26 la moment până la 30-35 ședințe, derivă din experiența practicienilor care au avut beneficiari referiți în baza hotărârii instanței de judecată cu stabilirea duratei programului de frecvență 30 de ore. Totodată specificul Programului conchide că aflarea beneficiarului în Centru pentru o perioadă mai mare oferă mai mari șanse de schimbare a comportamentului agresorului. Gama beneficiarilor care accesează serviciile respective e foarte diversă, astfel echipa multidisciplinara a serviciului determină numărul de ședințe în corespundere de tipul cazului.

Anexa nr.3 la standardele minime de calitate pentru serviciile prestate în cadrul Centrului de Asistență și Consiliere pentru Agresorii Familiali, a fost exclusă din motivul excluderii grupului de beneficiari-adolescenți cu comportament violent.

5. Fundamentarea economico-financiară

Modificările propuse pentru proiectul respectiv nu necesită alocarea mijloacelor financiare de la bugetul de stat.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Proiectul de lege nu va necesita modificarea altor acte normative.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul pentru modificarea actului normativ a fost plasat pentru consultare publică pe site-ul www.particip.gov.md .
8. Constatările expertizei anticorupție
9. Constatările expertizei de compatibilitate
10. Constatările expertizei juridice
11. Constatările altor expertize

Ministru

Marcel SPATARI